

Holst, nyhedsbrev

Marts 2022

Nyt fra Civilprocessen

Highlights

En rolig måned, der dog ikke var helt uden interessante afgørelser.

Værd at nævne er for det første U 2022.1370 V, der nok næppe kan kaldes overraskende, men dog er praktisk væsentlig. Afgørelsen fastslår således, at *udmeldelse af flere skønsmand alene kan ske, når der på grund af sagens genstand kan antages at være behov for flere fagligheder eller er tale om spørgsmål, hvis besvarelse varierer inden for forskellige skoler*. Retten kan således ikke anvende adgangen til at udmelde flere skønsmand som et alternativ til at afgøre parternes uenighed om, hvilken skønsmand eller institution, der i den konkrete sag er bedst egnet.

Jeg vil også fremhæve U 2022.1409 H. Heller ikke denne afgørelse er overraskende (den stadfæster U 2021.1720 V), men den behandler et generelt og hyppigt forekommende spørgsmål: kontraanke mellem flere appelindstævnte.

Af retsplejeloven fremgår det således direkte, at appelindstævnte kan nedlægge egne påstande over for appellanten (man behøver ikke kontraanke), hvilket efter Højesterets opfattelse gælder tilsvarende i sager med flere parter. Afgørelsen fastslår helt konkret, at *appelindstævnte i svarskriftet - og efter udløbet af ankefristen - kan nedlægge påstande over for medindstævnte* (det gælder i hvert fald i sager, hvor den appelindstævnte på grund af udfaldet i byretten ikke har haft selvstændig anledning til at anke i det pågældende partsforhold - men meget taler efter min opfattelse for at anvende princippet helt generelt).

Interessant er det også, at Højesteret ved kendelse af 16. februar 2022 har bidraget med nye præmisser om forståelsen af appelbegrænsningsreglen i § 368, stk. 1 (beløbsmæssig

begrænsning af den frie ankeadgang). Kendelsen, der må antages at være retningsgivende på alle områder, hvor sagens værdi har betydning, fastslår, at man ved *beregningen af sagens genstand skal medtage alle beløb bortset fra renter og sags- eller inkassoomkostninger (i snæver forstand)*. Heraf følger blandt andet, at alle andre typer omkostninger indgår i opgørelsen både til brug for § 368, stk. 1, men også ved beregningen af sagens værdi til brug for retsafgift og omkostningsudmåling.

Endelig vil jeg fremhæve, at FM 2021.147 indeholder en afgørelse fra landsretten, hvor en advokat, der oplevede tekniske problemer med sagsportalens appelfunktion, fandtes at være »i rette tid« ved på fristdagen at have uploadet en meddelelse på sagsportalen om dette problem.

Indtil jeg ser flere afgørelser (eller i det mindste en kendelse fra Højesteret) vil jeg være forsigtig med at konkludere, at denne fremgangsmåde altid er tilstrækkelig - men i hovedparten af alle sager virker det som en fornuftig løsning blot at kræve, at en advokat, som på grund af tekniske vanskeligheder ikke kan håndtere en frist/gennemføre et sagsskridt, uploader en meddelelse herom.

Saglig kompetence

U 2022.xxxx V - Vestre Landsrets kendelse af 9. februar 2022 - om retsplejelovens § 226

Sagsnr. BS-662/2022 - den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved

Et sjældent eksempel på en sag, hvor betingelserne for henvisning til behandling ved landsretten i første instans var opfyldt.

Afgørelsen er, som alle andre afgørelser efter denne bestemmelse, konkret - og den bidrager da også først og fremmest som *et eksempel* på en tvist, der kunne henvises.

På det mere generelle plan er afgørelsen nok mest interessant i forhold til kriteriet om sagens videregående betydning (en retssag skal jo både være principiel og have en almindelig samfundsmæssig betydning). Således er det værd at hæfte sig ved, at landsretten direkte inddrager det forhold, at Skatteministeriet havde oplyst, at det i sagen rejste spørgsmål jævnlige opstår i praksis.

På dette punkt er afgørelsen illustrativ for, at en beslutning om henvisning til landsretten i første instans almindeligvis må kræve, at *en af parterne dokumenterer, at det omtvistede retsspørgsmål opstår med en vis hyppighed*. Oplysninger fra de relevante myndigheder om denne hyppighed vil nok i almindelighed veje tungt i dette led af vurderingen (se dog U 2017.3510 V som et eksempel på, at en myndigheds mere generelle oplysning om, at sagens afgørelse ville have betydning for den fremadrettede administration af reglen, ikke var tilstrækkelig. Forskellen er nok blandt andet, at der i 2022-afgørelsen forelå oplysninger om hyppigheden af den disposition, som aktualiserede retsspørgsmålet).

U 2022.1411 Ø - udskiftning af parter

Den fjerde sag på et lille år om udskiftning af parter (efter U 2022.225 Ø og U 2021.4520 V, der begge er omtalt i min Civilprocesretlige Julealmanak for 2021 under samme overskrift, samt U 2021.3570 V, der først og fremmest handlede om uoverensstemmelser mellem oplysninger i et processkrift og på sagsportalen. Sidstnævnte afgørelse er kæret til Højesteret, hvor jeg forventer, at spørgsmålet om udskiftning af parter vil få afgørende betydning for udfaldet).

I den seneste afgørelse havde sagsøger (selskab A) indleveret stævning »under eget cvr.nr.« mod et forsikringsselskab. Da selskabet i sit svarskrift gjorde gældende, at selskabet slet ikke var forsikringstager på den omhandlede police, ønskede sagsøger at lade sig omskifte (til selskab C).

Landsretten nægtede denne ombytning, *fordi* »det ikke fremgik klart af sagens oplysninger, at sagsøger i realiteten skulle være C«.

Vurderingen er naturligvis konkret, men præmisserne er udtryk for anvendelse af et generelt bedømmelsestema: Når det under en retssag viser sig, at de formelle parter ikke er de rigtige, bliver spørgsmålet i første række, om det trods fejlen har været tydeligt for alle, hvem der var reelle parter i sagen. Er det tilfældet, vil en ændring af partsbetegnelsen almindeligvis blot være udtryk for en berigtigelse (navnet på sagsøger/sagsøgte er blot skrevet forkert). Er det ikke tilfældet, vil ændringen have karakter af en ombytning, og det kræver samtykke fra alle parter.

Jeg lader - med disse bemærkninger - afgørelsen ligge for nu, idet jeg regner med at analysere emnet lidt grundigere, når Højesteret senere i år træffer afgørelse i kæresagen efter U 2021.3570 V.

Stedlig kompetence

U 2022.1392 S - stedlig kompetence ved værnetingsaftale om England (og meget andet)

En sag med formalitetsuenigheder af legio. Omtalen nedenfor bliver lidt lang, men kan i virkeligheden koges ned til, at afgørelsen indeholder konkrete eksempler på løsningen af tre mere eller mindre udbredte procesretlige spørgsmål - og at afgørelsen på ingen af de tre punkter rykker ved den eksisterende retsstilling.

For det første indeholder afgørelsen et udmærket eksempel på anvendelsen af retsplejelovens § 248, stk. 1, 2. pkt., hvorefter retten automatisk anses for stedlig kompetent, hvis sagsøgte afgiver svarskrift uden at gøre indsigelse mod retens stedlige kompetence (sagsøgte havde fremsat en række andre formalitetsindsigelser, men altså ikke en selvstændig indsigelse mod den stedlige kompetence).

Det kan for sammenhængens skyld nævnes, at denne regel begrænses af blandt andet Bruxelles I-forordningens regler om enekompetence. I den konkrete sag støttedes indsigelsen på en værnetingsaftale, og sådanne indsigelser fortabes efter bestemmelsen.

For det andet fik Sø- og Handelsretten anledning til at tage stilling til retskraftens rækkevidde for så vidt angik en tidligere voldgiftskendelse mellem parterne. Sådanne kendelser har i dansk ret retskraft, jf. voldgiftslovens § 38, stk. 1 (det var parterne da også enige om), og spørgsmålet var derfor ikke væsensforskelligt fra de sager, hvor retten skal forholde sig til retskraften af en tidligere dom.

Konkret fandt retten ikke, at den omtvistede voldgiftskendelse afskar sagen (negativ retskraft) »efter en samlet vurdering af de påstande, anbringender og beviser, der blev fremført under voldgiftssagen samt voldgiftskendelsens konklusion«.

Afgørelsen er et konkret - men på grund af kompleksiteten nok egentlig ikke særlig pædagogisk - eksempel på retskraftsvurderingens enkelte momenter. (Da denne vurdering principielt er ens for voldgiftskendelser og domme, kan afgørelsen lægges i samme bunke som sidste års afgørelser i U 2021.1275 V, U 2021.3031 V, U 2021.766 H og U 2021.1565 Ø - hvor navnlig dommen på side 3031 i Ugeskriftet er værd at sammenholde med den seneste afgørelse for så vidt angår bedømmelsestemaet).

Endelig tog Sø- og Handelsretten (foruden en række spørgsmål om bl.a. lovvalg) stilling til, at en voldgiftsaftale mellem parterne *ikke* omfattede en senere forligsaftale (der ikke indeholdt en voldgiftsklausul), og derfor ikke afskar rettens saglige kompetence.

Denne del af afgørelsen er måske den generelt mest interessante, fordi den direkte adresserer et trods alt mere alment spørgsmål: udstrækningen af en voldgiftsaftale til efterfølgende forlig om tvister udspringende af aftalen. Afgørelsen giver nogen støtte til den hovedregel, at en voldgiftsklausul ikke omfatter sådanne senere forlig (og at parterne derfor skal huske en særskilt klausul i forliget, hvis de også ønsker tvister om dets fortolkning henlagt til voldgift).

Samlet behandling af krav og delafgørelser

U 2022.xxxx H - Højesterets kendelse af 24. februar 2022 - udskillelse af forældelse

Sag BS-28670/2021

Sagen vedrørte for Højesteret alene et forældelsesretligt spørgsmål (om indtræden), men den får en omtale her, fordi landsrettens forudgående beslutning om at udskille spørgsmålet om forældelse er et glimrende eksempel på anvendelsesområdet for § 253, stk. 1.

Dels var der tale om et afgrænset spørgsmål, der potentielt kunne afslutte sagen, betænkning 1973/698 s. 113 f. (forældelse udskilles, som forudsat i betænkningen, jævnligt).

Dels var der tale om et fortrinsvist juridisk spørgsmål, idet faktum af betydning for forældelsesdelen var klarlagt, og parterne i stedet var uenige om den rene fortolkning af forsikringsaftalelovens § 95, stk. 2 (om indtræden ved skadevolders konkurs) i forhold til den forældelsesretlige afbrydelsesvirkning af skadevolders forudgående anmeldelse (sager om rene retsspørgsmål egner sig bedre til udskillelse).

Afgørelsen passer til en stor bunke sager om netop udskillelse af forældelse, jf. således fra de seneste års praksis U 2017.1214 H, U 2017.2023 H og U 2019.2762 H.

Bevisførelse og syn og skøn

U 2022.1370 V - udmeldelse af én eller to skønsmænd

I en skatteretlig tvist, hvor hoveduenigheden vedrørte spørgsmålet, om et stutteri blev drevet erhvervsmæssigt, anmode de stutteriet om syn og skøn.

Byretten traf på et noget aparte grundlag afgørelse om, at der skulle udmeldes to skønsmænd: Ikke fordi det fandtes

godtgjort, at der var »to eller flere skoler«, men fordi parterne ikke kunne blive enige.

Det fremgår således, at parterne dels var uenige om skønsmænd, dels havde forskellige ønsker til, hvilken organisation, der skulle bringe en skønsmænd i forslag. Under henvisning til »sagens lange forløb« og »parternes høje konfliktniveau« besluttede landsretten, at hver af de foreslåede organisationer skulle bringe en skønsmænd i forslag.

Beslutningen herom er jo på mange måder salomonisk, men er ikke af den grund rigtig.

Retsplejelovens bærende princip er, at der udpeges én skønsmænd. Undtagelse herfra kan efter retsplejelovens § 198, hvis skønssagforretningen vedrører et emne, hvor der er »flere skoler«. Det tillades, *fordi* hensynet til sagens oplysning tilsiger det - og en beslutning om at udmelde flere skønsmænd kræver derfor også, at retten vurderer, om sagens karakter og genstand kan »bære« fordyrelsen herved (se som eksempler på anvendelsen af den beslægtede regel om efterfølgende udpegning af ny skønsmænd fra en anden skole, jf. § 209, U 2018.2159 Ø og U 2019.3020 H, hvor Højesteret har udtalt sig mere generelt om emnet).

Der er imidlertid ikke i §§ 198, 209 eller nogen anden bestemmelse i loven hjemmel til at udpege flere skønsmænd for at deeskalere konflikter mellem parterne. Hvis de ganske simpelt er uenige om, hvilken skønsmænd, der er bedst - eller hvilken organisation, der er bedst egnet til at finde en skønsmænd - er det rettens kompetence og pligt at træffe en afgørelse.

Det gjorde landsretten da også, i øvrigt efter en meget læseværdig vurdering:

- Begge organisationer vurderedes kompetente (man kunne altså principielt acceptere et valg af hver).
- Herefter måtte generelle overvejelser om kvalifikation og uvildighed være udslagsgivende (og konkret var det Københavns Universitet frem for interesseorganisationen SEGES).

Anke- og kærebegrænsninger

U 2022.1409 H - påstand over for medsagsøgt under ankesag

Afgørelsen stadfæster U 2021.1720 V, som er analyseret i min Civilprocesretlige Julealmanak for 2021.

I byretten havde en sælger af et sommerhus sagsøgt de to købere, den medvirkende ejendomsmægler og en landinspektør med krav om solidarisk betaling af et større erstatningsbeløb. Sælger fik i byretten dom over de to købere men ikke mægleren og landinspektøren.

De to købere ankede herefter sagen *over for sælger* med påstand om frifindelse og *over for ejendomsmægleren* med påstand om friholdelse.

I sit ankesvarskrift nedlagde sælger påstand om stadfæstelse over for de to købere (appellanterne) og påstand om betaling over for ejendomsmægleren (samme påstand som for byretten). Ankesvarskriftet var indleveret efter ankefristens udløb, og spørgsmålet var derfor, om sælger overhovedet kunne nedlægge påstand over for ejendomsmægleren.

Landsretten tillod påstandene, idet påstandene dels relaterede sig til de i byretten fremsatte krav, og dels var nedlagt over for en ejendomsmægler, der allerede var part i ankesagen.

Som jeg skrev i min omtale af landsrettens kendelse flugtede denne med den ledende dom på området (U 2016.3040 H) og tidligere praksis fra landsretten (U 2011.20 V), der i »Den Civile Retspleje« er omtalt til støtte for den meget rammende beskrivelse, at en appelindstævnt efter princippet i retsplejelovens §§ 375-377 må kunne nedlægge selvstændige påstande over for øvrige parter i ankesagen, når han på grund af udfaldet i byretten ikke har haft selvstændig anledning til at anke i det pågældende partsforhold.

Højesteret har nu stadfæstet landsrettens kendelse, bl.a. med henvisning til §§ 375-377, og vi kan dermed sætte to streger under ovennævnte formulering.

(Højesteret henviser da også i domsnoden til den nævnte passage og de to ovennævnte domme, U 1987.170/1 H samt U 2020.1105 Ø om kontraanke i samme partsforhold, hvor dommen for så vidt blot gengiver, hvad der følger udtrykkeligt af retsplejeloven. Det »nye« i forhold til U 2020.1105 Ø er, at appelindstævnte i ankesvarskriftet kan nedlægge påstande over for andre end appellantens).

U 2022.xxxx H - Højesterets kendelse af 16. februar 2022 - beregning af ankesagens værdi

Sag BS-35303/2020

En interessant afgørelse om opgørelsen af en ankesags værdi til brug for anvendelse af appelbegrænsningsreglen i § 368, stk. 1 (beløbsmæssig begrænsning af den frie ankeadgang).

Ved afgørelsen har Højesteret fastslået, at stiftelses- og administrationsomkostninger (sagen handlede om et lån) skulle indgå ved opgørelsen af sagens værdi - og den var derfor akkurat over grænsen på 20.000 kr.

Afgørelsen er interessant i et bredere perspektiv, fordi dansk retspleje bygger på en grundlæggende ide om ensartede værdier efter alle regelsæt (og afgørelsen vil derfor også have

relevans i spørgsmål om beregning af retsafgift og fastsættelse af sagsomkostninger).

Som anført af Højesteret er der ikke i forarbejderne til § 368 nogen nærmere vejledning til brug for beregning af sagens værdi. Det er der imidlertid i spredte regler i retsplejeloven - herunder § 401, stk. 1, om sagens værdi i forhold til grænsen for småsager - og i retsafgiftsloven.

De nævnte regler udtrykker helt grundlæggende det princip, at sagens værdi udgøres af summen af alle omtvistede krav, kun med undtagelse af renter og omkostninger (hvorved forstås sagsomkostninger og inkassoomkostninger - ikke andet). Den regel er nu bekræftet i forhold til appelreglen i § 368, stk. 1.

Med præmissernes formulering er det nærliggende for fremtiden at fortolke modsætningsvist fra de nævnte eksempler og i det hele taget at fortolke undtagelserne til princippet om at medregne alle krav snævert (Højesteret skriver bl.a., at et i sagen indtalt administrationsgebyr »hverken er sagsomkostninger for behandlingen i retten eller udenretlige inkassoomkostninger«).

Det må gælde i alle tilfælde, hvor sagens værdi har procesretlig betydning - og uanset, hvad de »øvrige« omkostninger i den konkrete sag måtte være kaldt.

Afgørelsen kan i øvrigt siges at harmonere med U 2015.3821 H, hvor Højesteret fastslog, at også moms af det pågældende beløb (konkret salær til en beskikket advokat) skulle indgå i beregningen - også denne afgørelse kan ses som udtryk for en ambition om ensartet fortolkning af beløbsbegrænsede regler og for et princip om, at alle nominelle krav som udgangspunkt skal medtages (og så indeholder den i øvrigt et obiter dictum om, at moms netop medregnes i forhold til § 368).

TFA 2022.6 - to-instans princippet i familieretlig sag

En lidt spøjst sag, som konkret er afgjort i lyset af blandt andet forældreansvarslovens § 26, men som siger noget mere alment om behandlingen af ankesager.

Under en ankesag vedrørende Familieretshusets afgørelse om forældremyndighed ønskede den ene forælder at få landsrettens stillingtagen til en påstand om feriesamvær. Det afviste landsretten, idet denne ikke fandt at burde afgøre spørgsmålet i første instans.

Som det også fremgår af præmisserne, henviser retsplejelovens § 455 (sagsbehandlingen i familieretssag) som udgangspunkt efter de almindelige regler i retsplejeloven, hvor spørgsmålet om udvidelse af sagens genstand i anken er reguleret i §§ 383 og 384, hvor sidstnævnte lovfæster det

grundlæggende to-instans princip ved at begrænse adgangen til at fremsætte påstande, som gør det nødvendigt at tage stilling til »nye forhold«.

Landsretten henviser kun i forbifarten til retsplejelovens § 383, hvilket måske har sammenhæng med de særhensyn, der trods alt gør sig gældende på området.

Jeg er ikke ekspert i familieretssager, men når jeg læser landsrettens præmisser, herunder den mere udtrykkelige henvisning til forældreansvarslovens § 26, er min tolkning, at grænsen for, hvornår nye påstande skal afvises, på dette område kan være sat lavere - hvilket i givet fald må skulle begrundes med henvisning til Familieretshusets særlige funktion og kompetence på området.

Selvom jeg ville forvente, at udfaldet havde været ens også ved en ren anvendelse af retsplejelovens § 384, er det vil ikke helt utænkeligt, at man kunne være nået frem til, at kravene var tilstrækkeligt nært forbundne (se om dette hensyn U 1985.411 H). Man kan i hvert fald godt forestille sig, at sagen var faldet anderledes ud i det almindelige civile retssystem - og selvom temaet er fælles for alle retssager, er det her måske et område, hvor man skal fare med lempe, hvis man vil »eksportere« afgørelser.

U 2022.1209 Ø - retsplejelovens § 389 a

Afgørelsen fastslår, at kendelser truffet i sager om midlertidigt forbud og påbud ikke er omfattet af kærebeegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a (det fremgår af kendelsen, at Procesbevillingsnævnet med henvisning til U 2016 683 Ø havde givet udtryk for samme retsopfattelse).

(Hvis man beskæftiger sig med påbuds- og forbudssager til dagligt, er det også værd at læse landsrettens begrundelse for, at kæremålet ikke kunne tillades efter de særlige kæreregler i § 427).

FM 2021.140 - retsplejelovens § 253, stk. 3, 2. pkt.

Afgørelsen fastslog, at en afgørelse om at henskyde afgørelsen om sagsomkostninger i en bevissikringssag til afgørelsen om sagsomkostninger i justifikationssagen, der verserede ved en anden ret, er en delafgørelse omfattet af § 253, stk. 3, 2. pkt., og at kære derfor kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Vejen dertil er lidt kringlet, og måske værd lige at nævne.

Landsrettens afgørelse bygger således på den forståelse, at afgørelsen om at henskyde sagsomkostningsafgørelsen reelt indeholdte to beslutninger.

For det første indebar afgørelsen en beslutning om at

henskyde afgørelsen om sagsomkostninger, jf. retsplejelovens § 421 (særregel for bevissikringssager). Sådanne afgørelser kan ikke kæres, jf. § 427. Det er for så vidt et særspørgsmål vedrørende forbudssager.

For det andet indebar afgørelsen - fordi justifikationssagen verserede ved en anden ret - en afgørelse om *henvisning* af omkostningsafgørelsen. Denne henvisningsafgørelse var ikke omfattet af §§ 421 og 427, men var altså efter landsrettens vurdering en delafgørelse, og *den del af afgørelsen* var derfor omfattet af § 253.

Afgørelsen bekræfter således den mere generelle regel, at en afgørelse om at henvise en sag til en anden ret er en delafgørelse. På det punkt bekræfter sagen den linje, der er lagt i U 2016.526 H og blandt andet fulgt i U 2019.3540 Ø. (Bemærk, at ikke alle henvisningsafgørelser er delafgørelser, jf. således U 2000.1299/2 H om henvisning til landsretten efter § 226).

Oprejsningsbevillinger

FM 2021.147 - oprejsningsbevilling ved problemer med ap-pelfunktion

Sagen er publiceret med en overskrift og et sagsresume, der koncentrerer om spørgsmålet om sagsomkostninger. Her er afgørelsen da absolut også værd at læse, men det er efter min opfattelse ikke det mest interessante.

Afgørelsen er således først og fremmest værd at læse grundigt af en helt anden årsag. Kæreskriftet vedrørende omkostningsafgørelsen var indleveret på sagsportalen for sent, jf. retsplejelovens § 394, stk. 1, men kærende havde rettidigt indlæst en meddelelse på sagsportalen om, at appelfunktionen ikke virkede.

Det er velkendt, at parterne i tilfælde af tekniske problemer enten må tillades at foretage processkrift på anden måde eller gives oprejsningsbevilling, men det er trods alt interessant, at landsretten i denne sag tillod kæremålet *alene* på baggrund af en oplysning om tekniske problemer (dvs. uden dokumentation for disse).

Min egen tilgang har i disse tilfælde været, at man for en sikkerheds skyld burde sikre sig billedokumentation - men jeg hilser det velkomment, hvis afgørelsen er udtryk for, at retterne også løbende er blevet mere pragmatiske i deres tilgang til sagsportalen. Det virker i hvert fald rimeligt, også med tanke på, at sagsportalen jo holder åbent længere end retterne, at en advokat, der oplever tekniske problemer, kan nøjes med at give meddelelse på sagsportalen (også med tanke på, at vi jo i almindelighed i civilprocessen tillader os at gå ud fra, at advokater ikke lyver, f.eks. ved den forskellige praksis om sygdom for hhv. advokater og andre).

Det kan så afslutningsvist nævnes, at landsretten *sænkede* omkostningsudmålingen fra 150.000 til 100.000 kr. i en arbejdsskadesag, hvor Ankestyrelsen efter betydelig skriftveksling og forelæggelse for Retslægerådet havde hævet sagen.

Anser man udmålingen i lyset af landsretspræsidenterne vejledende takster kan denne ændring forstås således, at landsretten lagde byrettens skønsmæssige udmåling inden for taksterne til grund, men gav den (sædvanlige) rabat på ca. 1/3 for sager, der hæves inden hovedforhandlingen (hvor byretten tilsyneladende havde udmålt fuldt proceduresalær).

Sagsomkostninger og fri proces

U 2022.xxxx V - Vestre Landsrets kendelse af 17. februar 2022 - ikke omkostningsgodtgørelse ved aflysning

Sag BS-44469/2021 - den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved

En sjælden sag om retsplejelovens § 320, der hjemler dækning af meromkostninger, når en sag på grund af rettens forhold skal gå om eller ikke kan behandles (afgørelsen var i U 2021.1505 Ø påberåbt ved udsættelse af en hovedforhandling på grund af Covid-19. Kendelsen om ikke at yde godtgørelse er kæret til Højesteret, og emnet dukker derfor formentlig op igen senere i år).

Afgørelsen følger hovedreglen: At aflysningen af en hovedforhandling ikke, og heller ikke med kort varsel, kan begrunde et erstatningskrav mod statskassen.

Det er ved læsning af afgørelsen værd at erindre, at bestemmelsens vigtigste anvendelsesområde da heller ikke er omberammelser. Det er sager, der *må gå om*, eksempelvis fordi en dommer er inhabil (U 2014.555 H).

Selvom bestemmelsen efter sin ordlyd og forarbejder *kan* omfatte tilfælde, hvor en nært foreliggende hovedforhandling omberammes, bør det kun undtagelsesvist være tilfældet - og da kun i sager, hvor det konkret kan påvises, at omberammelsen har medført et ikke ubetydeligt merarbejde.

Med det sagt - og med forbehold for sagens konkrete omstændigheder - så må vi med denne afgørelse nærme os et grænseområde, hvor vurderingen også kunne være faldet ud med omvendt fortegn. Ellers er der ikke meget tilbage af formuleringen i forarbejderne (lovforslag 132 2005) om, at reglen, foruden en kodifikation af gældende praksis, skulle indebære en *udvidelse* af adgangen til kompensation ved aflysning af hovedforhandlinger.

Landsrettens præmisser peger helt utvivlsomt på den korrekte vurdering (om udsættelsen faktisk har haft økonomisk betydning) og åbner dermed også direkte op for, at udfaldet

netop kunne være blevet et andet. Men spørgsmålet er, om ikke man ved aflysninger meget tæt på en hovedforhandling kunne argumentere for, at der i hvert fald præsumptivt er lidt et tab, al den stund, at advokaten jo ved den senere hovedforhandling skal genbesøge flere af sagens akter.

FM 2021.148 - udmåling af takstnært salær

Landsretten tiltrådte i en forældreansvarssag med »omfattende forberedelse«, at advokatsalær til en beskikket advokat var fastsat takstmæssigt svarende til hovedforhandlingens varighed med tillæg af 12 timers forberedelse.

Selvom afgørelsen vedrører et område, der - som straffesager - har et selvstændigt takstsystem, er den illustrativ for, at omkostningsudmålingen i praksis i langt, langt størstedelen af alle sager udmåles takstmæssigt (eller dog takstnært), og at fravigelse herfra kræver konkrete omstændigheder ud over det sædvanlige.

FM 2021.146 - fri proces efter sagens afslutning

Landsretten tiltrådte Familierettens beslutning om ikke at meddele fri proces på baggrund af en ansøgning indgivet efter sagens afslutning.

Det er fra landsrettens præmisser for det første interessant at notere sig, at det direkte udtales, at retsplejelovens § 327 (den almindelige regel om fri proces) *ikke* fastsætter krav til tidspunktet for anmodningens fremsættelse. Det kan således principielt også ske efter sagen er afsluttet.

Dernæst er det værd at notere sig, at ansøgningen jo trods alt ikke kan fremsættes på et vilkårligt sent tidspunkt (jf. også de i kendelsen citerede lovmotiver fra betænkning 404 1966 vedrørende § 331 om den tidsmæssige udstrækning af fri proces).

I sagen var anmodning fremsat 10 dage efter dommens afsigelse, og hverken Familieretten eller landsretten fandt, at der var sådanne konkrete omstændigheder, at den sene ansøgning burde imødekommes. (Familieretten talte om "undskyldende omstændigheder", det gør landsretten ikke. Sidstnævnte stemmer formentlig bedst med lovens forarbejder, der taler om en konkret vurdering).

Selvom afgørelsen konkret indebar et afslag, virker præmisserne en anelse mere imødekommende, end hvad man finder i hidtidig praksis, jf. U 2015.344 Ø, der synes at forudsætte som en ret klar hovedregel, at ansøgning skal indgives inden sagens afslutning.

Forskellen er måske først og fremmest sproglig, idet substansen i månedens afgørelse jo også var, at fri proces blev nægtet, fordi ansøgeren - uanset at denne havde haft anledning hertil - ikke fremsatte begæringen inden sagens afslutning.

Publicerede domme

Ugeskriftet for Retsvæsen, Fuldmægtigen og TFA har i februar publiceret følgende afgørelser, der er omtalt i nyhedsbrevet for januar samt tidligere nyhedsbreve som angivet:

- U 2022.1095 V - sagsomkostninger i isoleret bevisoptagelse
- U 2022.1117 H - om brugen af procedural orders i voldgift
- U 2022.1187 H - boligorganisation rette sagsøgte
- U 2022.1212 Ø - retsplejelovens § 389 a
- U 2022.1347 H - sagsomkostninger i småsag (ved anmodning om overgang til ordinær sag)
- FM 2021.141 (U 2022.755 V) - kære af retsafgiftsafgørelse
- FM 2021.145 (U 2022.728 V) - tidspunktet for en erklæringsindhentelse
- TFA 2022.12/1 (U 2021.4702 H) - afgørelse om internationalt lovvalg var en delafgørelse (september 2021)
- TFA 2022.42/2 (U 2022.230 H) - dørlukning i familieretlig sag (oktober 2022)

Kristian Torp
E, kto@holst-law.com
T, +45 8934 1162
M, +45 3010 2223